

Příloha k protokolu o SZZ č.: Diplomant: **Michaela Davidová**
Vysoká škola: PF JU Aprobace: Učitelství pro SŠ (ČJ-NJ)
Katedra: pedagogiky a psychologie Vedoucí diplomové práce: doc. Petr Urbánek
Datum odevzdání posudku: 25. ledna 2013

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Profesní orientace a motivy studentů učitelství k učitelské profesi

Návrh na klasifikaci vedoucím diplomové práce:

Diplomová práce s názvem „*Profesní orientace a motivy studentů učitelství kučitelské profesi*“ se zabývá aktuálním pedeutologickým tématem. Autorka poměrně rozsáhlým dotazováním zjišťovala na jedné učitelské fakultě postoje a názory studentů učitelství k fenoménům motivů k profesi a k vlastní profesní orientaci.

Koncept diplomové práce je strukturován do dvou částí; do subtilněji uchopené teoretické a hutněji propracované empirické části. Práce má kromě úvodu a závěru pět hlavních kapitol. Těžištěm práce (dle rozsahu a významu) je výzkumně zaměřená pátá kapitola, která je dále členěna na čtyři podkapitoly. Text uzavírá seznam použité literatury, seznam grafů a tabulek a jedna příloha (použitý dotazník).

Autorce se podařilo poměrně kvalitně a systémově uchopit aktuální tematiku profesní orientace k učitelství u vysokoškolských studentů na PF Jihočeské univerzity. Naléhavost a užitečnost zpracovaného tématu spočívá především v analýze důsledků masifikace terciárního vzdělávání, které výrazněji doléhají na charakteristiky fakult připravující učitele a jejich studenty. Diplomantka si vytyčila jasný cíl výzkumně zaměřené práce, který se v zásadě podařilo naplnit. Na práci oceňuji především její pečlivě zpracovanou empirickou část, s nosným záměrem konfrontovat výpovědi začínajících a končících studentů. Autorka vytvořila s oporou o obdobné nástroje kvalitně zkonstruovaný vlastní dotazník a aplikovala jej k šetření relevantního souboru studentů (N = 476, solidní návratnost apod.). Je ke škodě, že se při konstrukci dotazníku neopírala o žádnou metodologickou literaturu, resp. problémy s tvorbou v metodické části nepopsala. Výsledky dotazníkového šetření jsou dobře zpracovány a dílem i vhodně graficky a slovně interpretovány. Autorce k tomu mimo jiné dopomohlo přehledné vymezení výzkumných otázek. Cenná jsou i demografická zjištění, resp. srovnání těchto dat mezi prvním a pátým ročníkem. Velmi zásadní je např. zjištění, že se výrazně mění (alespoň u sledovaného souboru) struktura středoškolského studijního zaměření adeptů učitelství ve smyslu absolventů odborných a všeobecných škol. Vzhledem k tomu, že výzkumy dokládají vliv tohoto zaměření na úspěšnost učitelovy práce, je škoda, že tato i další data nejsou v práci v tomto smyslu více propracována a kontextualizována. Diskuse výsledků se opírá výhradně o výzkumné nálezy vybrané české pedeutologické literatury (27 titulů), což je vzhledem k tématu přirozené.

K diplomové práci mám také několik připomínek, mnohé diskusní povahy. Neuvádím je proto, abych negoval uvedená výrazná pozitiva práce, ale aby diplomantce sloužily k dalšímu přemýšlení o svém díle.

Výhrady vznáším především ke slaběji uchopené teoretické části diplomové práce, kdy její struktura zcela nekoresponduje s obsahem a „potřebami“ empirické části. Stručně je zmíněna

problematika učitele, začínajícího učitele a prestiže učitelství. Chybí ale pasáže, které by se hlouběji zabývaly studentem učitelství (které autorka šetřila), jeho volbou studia, učitelským studiem (které je stejně jako samotná profese specifické), specifikací teorie motivace a etapizací profesní orientace. V textu není vytyčena jednoznačnější hranice mezi motivací studenta k profesi, profesním postojem v době studia (kdy dochází k první konfrontaci s učitelskou realitou, a k autoregulaci profesních postojů) a profesním startem učitele začátečníka. Přitom nejde o totéž a česká pedeutologická literatura se tímto tématem zabývá (např. V. Švec). Uvedené skutečnosti, tedy nedostatečná teoretická ukotvenost zkoumaných jevů, snižují kvalitu práce a ochuzují ji o možné diskusní kontexty s výstupy vlastního výzkumu.

Druhou kritickou glosu směřuji k výsledkové části, která je přehledně zpracována, avšak nedostává se jí hlubší, bohatší a výstižnější interpretační ani diskusní rámec. Patříčně také není využito toho, že některé položky dotazníku byly záměrně převzaty z jiných šetření (postoje k budoucí profesi; opakování volby studia) a mohly být tedy daleko tvořivěji komparovány. O některých interpretacích lze navíc silně diskutovat. Např. o tom, zda je bydliště studentů nebo převaha studentek učitelských oborů důsledkem „nízké prestiže“ učitelství, přičemž autorka na dalších stránkách dokladuje na datech, že veřejností hodnocená prestiž učitelů nízká není atd. Překvapuje velmi široké chápání rodinné tradice učitelství, když diplomantka neváhala zařadit do něj např. i vztahovou linii k pradědečkovi, manželce bratra, maceše apod. Lze pochybovat, že tyto osoby ještě nějak ovlivnily zaměření respondentů ke studiu učitelství.

Formální stránka práce je na vynikající úrovni, text je kultivovaný, přehledné jsou grafy a tabulky. Spíše jen výjimečně se projevuje méně obratná dikce odborného textu, formulační nepřesnosti; ne vždy jsou všechna tvrzení v textu doložena (např. s. 16 – 17), na některých místech není jednoznačná citační čistota, kdy není jasné, zda se jedná o tvrzení citované nebo o dedukce diplomantky (např. s. 12). Text je zatížen některými nedotaženostmi, nepřesnostmi. Věcně nesprávné je opakované tvrzení (s. 27, 30, 58), že „pod pojmem většina chápeme minimální zastoupení 50%“.

Jako vedoucí práce musím zdůraznit, že diplomantka přistupovala k tvorbě diplomové práce velmi svědomitě, nadšeně, projevovala iniciativu a zájem. Spolupracovalo se s ní velmi dobře. Práce je celkově na velmi dobré úrovni. Vzhledem k výše uvedenému ji doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm „**velmi dobře**“.

Podněty k obhajobě: Doporučuji diplomantce zaměřit se při obhajobě na důkladnější interpretaci výsledků šetření, příp. na kontextualizaci vlastních výzkumných nálezů.

Doc. PaedDr. Petr Urbánek, DrC

podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích / Liberci dne 25. ledna 2013

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl